

618 Dl. Ramaseter Róbe
I. Disztér 2. Il. 8.

Ara 5 lej

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAINAPILAP

Kolozsváron hirdetések t a
Rudolf Mosse S. A.
Str. Reg. Maria No. 36. Tel. 4-13
és a
LLOYD EXPRESS
Str. Gela No. 20. Telefon 14-55
hirdetési irodák vesznek fel

Családi árverések

Ki ne tudná, hogy mi az a családi árverés? Az évek óta tartó, egyre elviselhetetlenebb gazdasági krízis erre az eddig ismeretlen fogalomra is megtanított bennünket. A családi árverés korántsem azt jelenti, hogy valaki a családját árvereztetni el, hanem azt, hogy a vagyont, precízben szólva: a más vagyont szabályszerű árverésen kötvénytelési elpoton áron. Az ugyanevezett családi árverés úgy kezdődik, hogy amikor valamelyik kereskedő áruaktáriert különböző belföldi és külföldi cégeknek nyakig el van adósodva és a nap huszonnégy óráján keresztül azon téri a fejét, hogyan tehetne eleget fizetési kötelezettségeinek, megérkezik az adóvégrehajtó és a mindig kéznél levő adóhátralék fejében könyörtelenül torkára teszi a kést.

A kereskedő nem tudja fizetni az adó-tartozást. A kincstárnak hivatalból mincsen szive, és elrendeli az árverést. Itt lép azután előtérbe az árverés családi jellegének gondolata. A kincstárnak nem fontos, hogy mi történik a többi hitelezővel. Egyetlen gondja csak az, hogy ő jusson hozzá a pénzéhez. A kereskedő tehát mit tesz ilyenkor? Igyekszik menteni azt, ami menthető és a sebteben megtartott árverésen valamelyik rokonával megvásároltatja az egész áruaktáriert, pontosan annyit, amennyi az adóhátraléka. A rokon, aki persze csak fiktív vevő, beülteti a vett tulajdonost, mint üzletvezetőt az üzletbe és minden marad a régiben, csak a hitelezők sirhatnak örökre a pénzük után. A kincstár megkapta, ami neki járt, a kereskedő az adótartozás kifizetése ellenében megkapott egy hatalmas áruaktáriert, ami tulajdonképpen már régen nem az övé, hanem a hitelezőké, a hitelezők pedig egy tapasztalattal lettek gazdagabbak.

Persze, a valóságban nem olyan humoros a dolog. Hogy mennyire nem az, annak legjobb bizonyítéka, hogy a németországi kereskedelmi testületek elhatározták, hogy a sűrű romániai családi árverésekre tekintettel meg fogják szüntetni a romániai áruhitelt. Ez az aktus mindenre jó lesz, csak arra nem, hogy a romániai gazdasági élet konszolidációját segítse elő. És ha semmi egyéb nem volt elég ok arra, hogy a hivatalos tényezők beleavatkozzanak az ilyen családi árverésekbe, úgy ez egymagában elegendő arra, hogy a kormányt komoly gondolkodásra készítse. Mert ha alaposan mélyre nézünk a dolognak, akkor kiderül, hogy a kormány bünrészes ezekben a nem épen épületes kereskedelmi svindlikben. Hat hónap óta várunk arra, hogy a kormány, ígéréseihez híven, valamit tegyen már végre a fenyegető gazdasági krízis nyomásának enyhítése érdekében. Végtelen türelemmel várjuk a kormány gazdasági programjának megvalósítását annál is inkább mert tudjuk, hogy egyetlen tollvonással nem lehet segíteni a dolgokon. Meg tudjuk érteni, hogy a gazdasági jellegű törvények egész légiójának okos és szakszerű módosítására van szükség ahhoz, hogy be- teg kereskedelmi életünk a szanalás útjára térhessen. Vannak azonban egyszerűen elhatározható részei is a problémának. Ilyen például a hírhedt „Leges de urmárire”, amely a családi árveré-

sek felbujtója és büntetője. Ez a törvény elsőbbséget biztosít a kincstári követeléseknek minden más követelés előtt, még jelzálogbekebelezések esetén is. Ezért tud az állam néhány ezer lejért elárvereztetni egy házat adóhátralék fejében, olyan házat, amelynek többszörös betáblázás miatt már egy tégláját sem mondhatja magáénak az eredeti tulajdonos.

Régesrégen hatályon kívül kellett volna helyezni már ezt a törvényt, mert enélkül a tollvonás nélkül nem lehet megtenni az első lépést a gazdasági kon-

szolidáció felé. Nem lehet az államnak célja, hogy segítkezzen nyújtson akárcsak is a hitelezők kijátszására, még kevésbé az, hogy a maga követelését a külföldi hitelezők tetemes követeléseinek feloldozásával biztosítsa. Valaki vagy eleget tud tenni fizetési kötelezeteinek és akkor az adóhivatal nem vállalkozhatik arra a szerepre, hogy hasznot hozó bukáshoz segítse az adóst, vagy tényleg nem tud fizetni és akkor az állmnak nem lehet semmi elsőbbsége a többi hitelezőkkel szemben. Ő is meg kell elégedjen azzal a kvótával, ami a többi

hitelezőnek jut. Minden nap hallhatjuk az illetékes gazdasági szervek, hogy komoly kereskedelmi hitelre nincs addig kilátás Romániának, míg ezt a törvényt nem hatálytalanítják. Mégsem történik meg, hanem helyette szaporodnak a családi árverések biztos szimptomái a lassu, de tökéletes tönkretütásnak. És ha hiába várjuk a legelső lépést, milyen reményekkel nézhetünk még a száz és száz többi tennivalók elbbe, amelyek nélkül pedig elképzelhetetlen az ország gazdasági konszolidációja.

Románia felé jön a németországi hóhullám

A bukaresti meteorológiai intézet szerint Erdélyben újabb viharok várhatók. Berlinben napi egymillió köbméter vízzel hűtötték le a hőségtől gőzölgő uccákat

(Cluj-Kolozsvár, június 25. Az Uj Kelet tudósítójától). Az elkésett tavaszt igen szeszélyes, hűvös nyár váltotta fel. Panaszokodnak a strand, panaszokodnak a vendéglősök, a fürdőzők és a Lidórol hazaszéledtek a vendégek. Hűvös van, szezon nincs. Ugyanakkor azonban, míg nálunk és Európa déli részein hűvös idő járja, Németországban olyan kánikulai melegek léptek fel, amelyekre alig emlékeznek a németek. Berlinben a meleg a déli órákban 37 fokra emelkedett fel. A város elnéptelenedett, az

aszfalt olvadni kezdett a nap perzselő melegének hatása alatt, bár a német főváros egész tüzoltó személyzetét mozgósították és a várost napjában többször is felleesolták. Statisztikusok azonnal kiszámították, hogy a forróság ideje alatt Berlinben napi egymillió köbméter vizet használtak fel az uccák locsolására. Egy bukaresti lap társunk pedig nyomban megállapította, hogy Bukarestben egy év alatt sem használnak fel ennyi vizet az uccák öntözésére. A bukaresti meteorológiai intézet

egyébként megállapítja, hogy szombaton az egész országban lehült az idő, amit az Oroszország felől jövő északkeleti szelekkel magyaráznak. Valószínűnek látszik azonban, hogy a németországi hóhullám Romániát is érinteni fogja a napokban. A hőmérséklet az ország déli részein addig is emelkedni fog. A tengeren vihart jósol a meteorológiai intézet. Erdélyben pedig felhőszakadásokat és erőteljes villámlásokat.

Még ebben az évben összehívják a miniszterelnökök nemzetközi konferenciáját

Baldwin indítványozni fogja Macdonald fizetésének felemelését. Az angol kormány akkor is kiüríti a Rajna-vidéket, ha a belga és francia kormányok ezt nem tennék. Az angol munkások sürgős követeléseket támasztanak a munkáskormányal szemben

London, június 25. Az alsóház ma délután tartja első ülését. Politikai körökben az a hír járja, hogy Baldwin, mint az ellenzék vezére, a közeljövőben indítványt fog előterjeszteni abban az irányban, hogy a miniszterelnök fizetését emeljék fel. A kormány elnökének jelenlegi évi fizetése ötezer font sterling, melyből ezerháromszáz font sterlinget adóba vonnak le. A fennmaradó összeg nem elegendő a vagyontalan miniszterelnök számára illő megélhetésre és reprezentációra.

nyes intézkedésekkel leendő megállapítása, egységes bányamunkás kollektív szerződés és ennek keretén belül a bérminimum megállapítása, a munkatörvények reformja és a szénbányák fokozatos szocializálása. A megbeszéléseket még több napon át folytatni fogják.

összehívása előtt fog lefolyni az érdekeltekt államok külügyminisztereinek konferenciája, melynek gyakorlati feladatai is vannak a jóvátétel megoldott kérdésével s a háborúból visszamaradt megoldatlan problémákkal kapcsolatban.

Utálnak a javaslattal kapcsolatban arra, hogy Macdonald a királyi audienciára is kölcsönként gépkocsin ment s most is naponta a földalatti villamost használja, mikor hivatalába megy, illetve onnan távozik.

Enyhülés a világpolitikai helyzetben

Páris, június 25. Diplomáciai körökben határozottan tartja magát a hír, hogy sikerüljön fog még ebben az évben összehívni a miniszterelnökök konferenciáját. Ennek a tervnek az előkészítése Párisban most folyik s remélik, hogy a konferenciát, melynek inkább békedemonstrációs jellege lenne, rövidesen meg is tarthatják.

Felhívás a dominiumokhoz a szovjetekkel való kapcsolat felvétele ügyében

London, június 25. A Daily Telegraph közlése szerint washingtoni hivatalos körökben utasítást adtak tengerészeti szakértőknek a tengeri leszerelésre vonatkozó formula elkészítésére. A munka több hónapot igényel s ezért is szükségessé vált Macdonald miniszterelnök amerikai utjának jövő évre történő elhalasztása.

A munkáspárt illetékes minisztereit tegnap felkereste Cook, a bányamunkásszövetség titkára s előterjesztette a munkásság kívánságait. Kérte, hogy a kormány találgon sürgősen módot arra, hogy a munkásság óhajai teljesedésbe menjenek, mert a kormány népszerűsége forog kockán.

Ilyen terv a multban is felmerült, de a külpolitikai atmoszféra sohasem kedvezett annyira az eszmének, mint most,

az a hír járja, hogy össze-

A követelések között elsőrangú fontosságú a bányamunkásság részére a munkaidő megfelelő szabályozása; a teljes megélhetést biztosító nyugdíj.

amikor már a legtöbb állam ratifikálta a Kellogg-egyezményt, a jóvátétel rendezést nyert és az angol választások is befejezést nyertek.

az angol kormány még abban az esetben is visszavonja az angol csapatokat a Rajna-vidékről, ha a belga és francia kormányok ezt technikai okokból ezt nem tehetnék.

az ifjúságok korhatárának törvé-

A konferencia, melyet Párisba, Genfba, vagy más semleges városba hívnának össze, kétségtelenül azt fogja dokumentálni, hogy a világpolitikai helyzetben annyi év leforgása után most már enyhülés állott be.

A kormány táviratban értesítette a dominiumok kormányzó hatóságait, hogy fej akarják venni a szovjettel a kapcsolatokat s ezzel kapcsolatban felhívja a dominiumokat, hogy álláspontjukat a kormánnyal sürgősen megbeszéljék.

EGYESÜLETI ÉLET

A kolozsvári sómérek majálisa. A mult heti számunkban már megemlékeztünk ama nagyszabású előkészületekről, melyek a kolozsvári sóméresapatok majális ünnepélyét előzik meg. Az ünnepély f. hó 30-án d. u. 4 órakor veszi kezdetét az Ujságíró Klub összes helyiségeiben. Az események kedvezőtlen időjárás esetén az ünnepély a klub emeleti helyiségeiben lesz megtartva. A változatos program-számokban bővelkedő műsor, valamint az a nagy várakozás, amely az ünnepélyt megelőzi, már eleve biztosítja az ünnepély sikerét amely minden bizonnyal, mint az eddigi összes sómérendezvények, egyike lesz az évad legsikerültebb mulatságainak. A délutáni műsort, melynek keretében tornamuftványok, tábori versenyek, jótéti sóméjátékok és még sok meglepően ügyes szám lesz bemutatva, hajnalig tartó tánc, szépségverseny stb. fogja követni és minden bizonnyal a legnagyobb szórakozás és legkellemesebb hangulatban fog véget érni.

Az Erdélyi Zsidó Árvagondozó ebben az évben is lefolytatja rendszeres nyaraltatási akcióját. Az orvosi vizsgálatok alapján nyaraltatásra kijelölt gyerekek a július-augusztus hónapokat fogják — két csoportban felváltva — a tihucei telepen tölteni. Az első csoport július hó 1-én hajnalban 3 órakor indul Clujról Tihuceára. A vidéki gyermekek tehát már június 30-án (vasárnap) kell Kolozsvárra érkezzenek. Az álmásról az Árvagondozó megbízottai fogják a gyerekeket a közös gyülekező helyre (Neolog elemi iskola, C. R. Ferdinand 52.) vezetni. Egyébként a részletes instrukciókat az érdekelt helycsoportok a napokban meg fogják kapni a központi iroda körlevelésében.

WIZO-előadás Désen. A dési WIZO meghívására esütörtökön, e hó 27-én este 7 órakor dr. Hamburg József előadást tart a héter ovoda helyiségében.

Kongresszusi választási miting Déjen. Csütörtökön, 27-én este 9 órakor nagy választási miting lesz Déjen a héber óvoda helyiségében. Előadók: dr. Kohn Hil-el, dr. Hamburg József, dr. Herskovits Ferenc Cluj, Rosenzweig Jehuda, dr. Nasné Ernster Margit Déj.

HIRDETMÉNY.
HOTEL MARNA
Ujonnan megnyitott Bukarestben, Str. Buzesti 3. és Cal. Grivița 80. sarok.
Néhány percnnyire a vasutállomástól. Száznyolc szoba, legmodernebb komforttal. Központi fűtés, hideg és melegvíz minden szobában. Lift, fürdő és telefon az utazó urak rendelkezésére. Nagyon mérsékelt árak. Utazók 25 százalék rabattot kapnak a tarifa után.
Kiváló tisztelettel:
A MARNA-szálloda igazgatósága.

A VILÁGHIRŰ
Marcel Guerlain
illatszergyár
PARIS
közi, hogy semmi közössége nincs azokkal a cégekkel, amelyek nevével visszaélve, cikkeiket neve alatt árusítják.
MINDEN EREDETI
Marcel Guerlain készítmény egy a vezérképviselő által aláírott és lebélyegzett az eredetiséget igazoló ellenőrző szelvényt tartalmaz. Csakis speciális szaküzletekben kaphatók.

A Poincaré-kormányt válsággal fenyegeti az adósságrendező egyezmények ratifikálása

Reynald szenátor nyilatkozata a jóvátételi kérdés rendezéséről, a szövetségi adósságok ügyéről, a leszerelésről és az új angol kormány külpolitikájáról

Páris, június 25. A francia politikát most épügy, mint az egész európai közvéleményt, a jóvátételi szakértői konferencia eredményei és az angol választások dominálják. Az angol választások és a munkáspárt kormányrajutása meglehetősen nyugtalanítja a franciákat. MacDonald már hivatalbalépésének másnapján kijelentette az egyik nagy francia lap tudósítójának, hogy

az „entente cordial” ideje lejárt és a munkáskormány külpolitikája nagyobb horizontok felé irányul. Ezen a ponton tehát, különösen most, hogy a német külpolitika aktivitása is felszabadul, a franciáknak van okuk az idegességre.

Az expertkonferencia eredményei pedig másik okot is adnak a francia politikuskoknak az idegességre. Aktuálissá válik a szövetségi adósságok rendezéséről szóló egyezmények ratifikálása. Ebben pedig egyelőre a legnagyobb zűrzavar uralkodik a francia kamara pártjai között.

Teljesen bizonytalan, hogy az adott körülmények között sikerül-e Poincaré-nak többséget szereznie a ratifikálásra.

Az ellenzék igen nagy és a paradox helyzet abból ered, hogy a bal- és jobbszárnyon egyaránt vannak ellenfelei a ratifikálásnak. Poincaré a legutóbbi hetekben, egyenesen dekrétummal akart ratifikálni, hogy ezzel fait accompli teremtsen és elkerülje, hogy a munkáskormány dezavválja a maga részéről a Caillaux-Churchill-egyezményt. Ez elmaradt, de azért a francia miniszterelnök változatlanul a ratifikálás híve, ami szerinte az egyetlen lehetőség Franciaország számára, hogy kétségtelenül súlyos terhek árán, de egy esetleg súlyosabb bonyodalmakkal járó izolációt elkerüljön. Az ellenzék azonban azt hirdeti, hogy

a ratifikálás lehetetlen Franciaország számára,

mert az expertterv nem biztosítja azt az elkészeredetten követelt elvet, hogy Franciaország kizárólag Németország pénzén fizesse meg adósságait.

Caillaux a ratifikáció szükségességét hirdeti, mert szerinte minden más strucepolitika, sötétbegrás, de az ellenzék erős és hangos. A baloldal tudja, hogy

ez jó alkalom lenne a kormánybuktatásra.

A baloldali pártok elvben ratifikálás-pártiak és egyáltalán nincs kizárva, hogy ha tényleg sikerül megbuktatni a kormányt a nem-ratifikálással, utána egy baloldali, esetleg koalíciós kormányt támogatnának a ratifikálásban. Poincaré pártjának belső ellenzéke intranzigensebb. Élőkön a hangos és kérelmetlen Marin-nel, szeretnék támogatni a kormányt, de viszont ratifikálni nem akarnak, mert szerintük Franciaország eleget vértett, nem igazságos, hogy Amerika most pénzt követel a szállított hadianyagért, de nem akarja levonásba hozni a véráldozat árát.

A pártok egymásután tartják kongresszusait, amelyek egyre élesebben világitanak rá a helyzet nyugtalanító bizonytalanságára. Mindenki a nagy júniusvégi parlamenti csatára készül és fegyverkezik.

Ezekről a készülődő, forrongó eseményekről hosszasan beszélgettünk a francia politikai élet egyik igen befolyásos tagjával, Georges Reynald szenátorral, a szenátus külügyi bizottságának al-elnök-előadójával, aki a következőkben foglalta össze a helyzetet:

— A szakértőkonferencia eredményei

mondotta Reynald szenátor — legnagyobb részben lezártnak tekinthetők. Van ugyan még egy-két apróbb vitás kérdés, mint a belső adósság rendezése, de különösen az internacionális bank funkcionálásának rendezése. A konferencia mérlegében először is meg kell állapítanunk, hogy az már kezdetben túlnőtt azon a kereten, amelyet programjával tűzött: egyszerű szakértői tanácskozáson. En sohssem hittem az expertek függetlenségében és a gyakorlat beigazolta, hogy azok nem is voltak, amint nem is lehetnek függetlenek. Már kezdetben

politikai szempontok merültek fel és ez szükségessé tette, hogy a gazdasági szempontok egybefonódjanak a politikaiakkal.

Ez meg is történt. A kormányok már rövidesen kénytelenek voltak belefolyni a tárgyalásokba és így az eredmények is ebből a szempontból itélendők meg és súlyosabban esnek latba.

Kétségtelen, hogy a Young-tervezet Franciaországnak kisebb évi részleteket biztosít, körülbelül 2,050.000.000 arany márkát a 2,500.000.000-val szemben, mint a Dawes-tervezet biztosított. Csakhogy nem szabad elfelejteni, hogy

a Dawes-tervezet csak ideiglenes jellegű volt és Franciaország sohasem tudhatja, mikor szűnik meg. Ezért én előnyösebbnek tartom a mostani rendezést, amely egy végleges tervet állapít meg,

amelyre Franciaország mégis csak számíthat. Más kérdés már most az, hogy a hatvankétéves fizetési periódus során mi minden történhetik, ami megzavarhatja a szépen kidolgozott tervet... Hatvankét év nagy idő, ezalatt fenekestől felfordulhat egész Európa, szociális vagy politikai változások jöhetnek egyik vagy másik országban, szóval hatvankét évre tervet csinálni lehet, de a terv sorsa elég bizonytalan. Mindegy, ezen nem igen lehet segíteni és az adott körülmények között mégis csak jobb ez az aránylagos bizonyosság, mint a teljes bizonytalanság.

Mindezek megfontolásával érthető, ha Franciaország mindenáron igyekszik a maga adósságait feltételelessé tenni és azok sorsát összekötni a neki szánt fizetések sorsával.

Megkérdeztük Reynald szenátortól, mi lett volna a közjogi alapja a dekrétummal való ratifikálásnak.

— Erre a kormánynak joga lett volna: Poincaré miniszterelnök külön jogtudósokból álló hármashozottság (a párisi egyetem jogi fakultásának doyenje mellett két világhírű közjogász volt a tagja a bizottságnak) véleményét kérte. A vélemény az volt, hogy a kormány-nak joga van a ratifikálásra, mert a törvények értelmében csak olyan aktusra nincs joga dekrétum útján, amely „az állam pénzügyeit angasztálja”. Csakhogy a jelen esetben olyan adósságokról van szó, amelyekben az állam alkotmányos tényezői, a parlament már állást foglaltak. Hiszen az adósságokat a parlament hozzájárulásával csinálta az akkori kormány, tehát ezek elismerése nem lehet újabb vita tárgya. Mondom, ez volt a jogászai vélemény, de a kérdés olyan súlyos, hogy a miniszterelnök szívesebben bízta a parlamentre a döntést.

A bizonytalanságot nagymértékben csökkentené természetesen, ha sikerülne a német tartozást kommercializálni.

Ez azonban csak részletekben történhetik meg, ha megtörténik és ennek eldől-téig nem lehet a francia döntést felfüg-gesztelni.

— En a magam részéről azt hiszem, hogy bizonyos közvetítő platformon, de mégis megtörténik a ratifikálás. Nem hiszem, hogy különösen a kormánypárt ellenléki szárnya merje vállalni a nagy felelősséget a kormánybuktatásért és a sötétbegrásért. A közvélemény nagy nyomásának megvan azonban az az előnye, hogy óvatosságra intheti tárgyaló ellenfeleinket és Poincaré helyzetét velük szemben erkölcsileg támogatja.

A másik nagy európai eseményről a munkáspárt kormányrajutásáról és ennek várható jelentőségéről Reynald szenátor a következőket mondotta:

— A munkáspárti kormányt az a körülmény, hogy nincs abszolút többsége és a liberálisok támogatásától függ, mérsékletre és óvatosságra fogja kényszeríteni a belső ügyekben. Ennek megfelelően valószínű, hogy

külpolitikai programjának aktivitásával igyekszik majd választóit ki-elégíteni.

Ennek dacára nem hiszem, hogy az angol külpolitika eltérjen hagyományaitól és valami gyökeres irányváltozást hozzon. Valószínű azonban, hogy a lefegyverzés kérdésében erélyesebben folytatja majd a tárgyalásokat a Népszövetség szeptemberi ülészakán. Ebben azonban kétségtelenül szemben találja majd magát a Franciaország és barátai által képviselt állásponttal, amely

a szárazföldi lefegyverzést csak a biztonság szemellett tartásával hajlandó végrehajtani.

Nem hiszem azonban, hogy az új angol tézis egyhamar gyakorlativá váljék, hiszen

nehéz elképzelni, hogy például Mussolini könnyen alárendelje magát ebben az angoloknak.

A kérdés tehát egyáltalán nem egyszerű és inkább azt hiszem, hogy egy nagy általános lefegyverzés helyett inkább csak a részletkérdésekben, mint a fegyvercsempészek ellenőrzése stb. lesznek eredmények. De még ezen a ponton is nehézségeket fognak okozni az Egyesült Államok.

— Mindent összevetve, azt hiszem, jó időnek kell majd elmúlnia, amíg az angol munkáskormány külpolitikájának praktikus eredményei megmutatkoznak.

Egy lámpa — kétféle fény.
Gyakran látjuk a gyermekszobában, betegszobában és kórházban azt, hogy éjszakára a lámpát letakarják, vagy papírosba csavarják, hogy a szobában ne legyen sötétség, azonban az erős fény mégse bántsa az alvó szemét. Ezen primitív eljárást feleslegessé teszi a
Tungsram-Opál
takaréklámpa, amely tetszés szerinti nagyobb és kisebb fényerősségre állítható be. Ez a lámpa tulajdonképpen két lámpát, egy nagyot és egy kicsit egyesít magában és fehér tejüvegével kellemes, szemétkímélő fényt áraszt.

Az amne

Hogyan ke

Az 1929. jun. 121. számában...
vénny azokat a...
amelyek a kató...
kessége alá es...
mellett amneszi...
vétségek között...
melyeket a véd...
rehabilitási utasí...
pedig a veredő...
jaiban felsorolt...
tialjak abban az...
ber elsője előtt...
a) A sorozás...
összes évfolyan...
szándék nélkül...
is beleértve a k...
alól mentesülte...
körülírt enged...
nak. Így mint...
sülhetnek, egy...
tanulmányaik...
kaphatnak abb...
míni egyévi ön...
vagy pedig az...
1929. augusztus...
b) Az 1929-es...
tartozó utjonok...
és mint távollev...
vény értelmében...
szolgálatok, ha...
szakaszában me...
illetékes hadk...
jelentkeztek, me...
vetkezvényei a...
az országban, s...
kodó utjonok s...
június 6-tól szá...
Az ezen osztá...
erőtörvényben...
nyeket igénybe...
családtagok me...
küntések lehet...
nyak folytatás...
tanulmányok fo...
hatnak.
Azok az utjon...
lezzet-egnek nem...
hetnek tettük ké...
fentebb említett...
nek a hadkiegés...
zok, akik tanul...
formálhatnak az...
sek lehessenek...
nultmányaik föl...
lyezett halasztás...
Ebbe a kategóri...
erőtörvény 52. c...
rint már sorozó...
kiknek a tanul...
sorozástól szám...
tus 15-ig bezár...
azáltal vétettek...
15-én nem von...
áltak, hogy tanul...
érendő haladékr...
a törvényes hat...
tották.
Az amnesztiat...
előírt halasztás...
ezekre az önké...
azokra az utjon...
szolgálati időt le...
egyévi önkéntese...
már soroztak, u...
a törvényes kedv...
az illetékes hadk...
nál jelentkezni k...
kivánnak az am...
ményeiben.
Azoknak az al...
tességre formál...
niszter elé kerül...
mint mindazok...
küntességi jogát...
esetben, ha felső...
és amnesztiarén...
részesülni öhajta...
nultmányaikat és...
bevonulásra jelen...
Azok, akik tar...
akarják (ha a...
már túllépték, de

geti álása

séről, az új

Az amnesztia rendelkezései a véderőtörvény elleni kihágásokra

Hogyan kell jelentkezni azoknak, akik igénybe akarják venni az amnesztiát

Az 1929. jun. 6-án a Monitorul Oficial 121. számában megjelent amnesztiatörvény azokat a vétségeket tartalmazza, amelyek a katonai törvényszékek illetékessége alá esnek és bizonyos feltételek mellett amnesztiában részesülnek. Eme vétségek között azokat is felsorolták, amelyeket a véderőtörvény és annak végrehajtási utasítása ellen követtek el és pedig a véderőtörvény 5. a) és b) pontjaiban felsorolt vétségek. Ezeket amnesztiájuk abban az esetben, ha 1928 december elseje előtt követtek el őket.

a) A sorozásnál tövédből kimaradt összes évfolyamok ifjai (tehát családi szándék nélkül) az 1929. évi évfolyamot is beleértve a kimaradás következményei alól mentesülnek és a véderőtörvényben körülírt engedélyekre jogot tarthatnak. Így mint családfelelősök mentesülhetnek, egy évi önkéntesek lehetnek, tanulmányaik folytatására halasztást kaphatnak abban az esetben, ha már mint egyévi önkénteseket sorozták őket vagy pedig az erre vonatkozó kérvényt 1929. augusztus 10-ig benyújtják.

b) Az 1929-es és előbbi évfolyamokhoz tartozó újoncok, akik nem jelentkeztek és mint távollétek soroztattak és a törvény értelmében egy évnél tovább kelleve szolgálnak, ha az amnesztiatörvény 8-ik szakaszában megjelölt határidőn belül az illetékes hadkiegészítőparancsnokságnál jelentkeztek, mentesülnek kihágásuk következményei alól. Határidő hat hónap az országban, egy év külföldön tartózkodó újoncok számára, még pedig ez év június 6-tól számítva.

Az ezen osztályba tartozó ifjak a véderőtörvényben előírt összes kedvezményeket igénybe vehetik és pedig: 1. mint családtagok mentesülhetnek, egy évi önkéntesek lehetnek, teológiai tanulmányaik folytatására mentesülhetnek, más tanulmányok folytatására haladékot kaphatnak.

Azok az újoncok, akik a behívási kötelezettségnek nem tettek eleget, mentesülhetnek tettük következményei alól, ha a fentebb említett határidő alatt jelentkeznek a hadkiegészítőparancsnokságnál. Azok, akik tanulmányaik alapján jogot formálhatnak arra, hogy egyévi önkéntesek lehessenek, ugy ezt a jogot, mint tanulmányaik folytatására nekik engedélyezett halasztási jogot igénybe vehetik. Ebbe a kategóriába tartoznak azok véderőtörvény 52. és 53. paragrafusai szerint már sorozott egyévi önkéntesek, akiknek a tanulmányi halasztási jogot a sorozástól számított naptól 1928. augusztus 15-ig bezárólag elismerték és akik azáltal vétettek, hogy 1928. augusztus 15-én nem vonultak be vagy pedig azért, hogy tanulmányaik folytatására előremutató haladéokra irányuló kérvényüket a törvényes határidő alatt be nem nyújtották.

Az amnesztiatörvény 8. szakaszában előírt halasztási idő nem vonatkozik ezekre az önkéntesekre, hanem csak azokra az újoncokra, akiknek a teljes szolgálati időt le kell tölteniük. Azok az egyévi önkéntesek, akiket mint ilyeneket már soroztak, ugyasint azok akiknek a törvényes kedvezményekhez joguk van, az illetékes hadkiegészítőparancsnokságnál jelentkezni kötelesek, ha részesülni kívánnak az amnesztiarendelelet kedvezményeiben.

Azoknak az aktái, akik egyévi önkéntességre formálnak jogot, a hadügyminiszter elő kell kerülnök. Ugy ezek az ifjak, mint mindazok, akiknek már egyévi önkéntességi jogát elismerték, abban az esetben, ha felsőbb iskolákba járnak és az amnesztiarendelelet kedvezményeiben részesülni óhajtanak, megszakítják tanulmányaikat és ez év augusztus 15-én bevonulásra jelentkezhetnek.

Azok, akik tanulmányaikat folytatni akarják (ha a huszonhetedik életévét már túllépték, de még nem huszonkilenc-

évesek és érettségi vizsgai bizonyítvánnyal vagy ezzel egyenrangú bizonyítvánnyal rendelkeznek) tanulmányi halasztásra szóló kérvényüket ez év július havában fogják benyújtani, ellenkező

Még mindig nem találják az eltűnt spanyol oceánrepülőket

Semmi hír a Numancia eltűnt utasairól. Torpedónaszádok indultak a repülőgép felkutatására

Madrid, június 25. A késő éjszakai órákig semmi biztos hír sincs az eltűnt Numancia oceánrepülőgépéről és utasairól.

Délután szikratáviratot közvetítettek Portugáliából a spanyol fővárosba, mely szerint angol gőzösről az Azori-szigetektől 220 kilométernyire északnyugatra repülőgép roncsait látták uszni a tengeren. A jelentés vétele után a tengerészeti minisztérium azonnal négy torpedóhajót indított utba a megjelölt tengerészre és egyidejűleg intézkedett az iránt, hogy az utvonalon közlekedő két oceánjárót szikratáviró utján kérjék fel a roncsok felkutatására s a Numancia-ával esetleges azonossága megállapítására.

esetben elvesztik egyévi önkéntességi jogukat és a legközelebbi újonckontingenssel a teljes szolgálati időre bevonulnak, egyben tanulmányi halasztást sem érhetnek el többé.

A tanulmányi halasztásra vonatkozó kérvényhez csatolni kell az 1928-1929. évben végzett tanulmányokról szóló bizonyítványt. Akik ezt nem tudják kimutatni, elutasítattnak, helyesebben beosztattnak. A sorozási nap 1929. évi augusztus hó 15-ike azok részére, akik az egyévi önkéntességre jogot formálnak és 1930. február hava azok számára,

akik ezzel a joggal nem rendelkeznek, vagy arról lemondtak amennyiben 1929. augusztus 15-én be nem vonultak.

Azok, akiknek megadták a tanulmányi halasztást, kötelesek azon évekre vonatkozólag a katonai illetékeket lefizetni, amelyek alatt katonai értelmezése szerint „nem aktív” állapotban töltötték el. Ezeket az illetékeket azoknak is fizetni kell, akik anélkül, hogy tanulmányi halasztást nyertek volna, folytatták tanulmányaikat és ez év augusztus 15-én óhajtanak bevonulni.

Még mindig fennáll a nem tulságosan vérmes remény, hogy Franco őrnagy és társai a szigetek valamelyikén tényleg leszálltak s rádióköszülékük valamely defektusa miatt nem adhatnak magukról életjelet.

London, június 25. Gibraltári jelentés szerint a spanyol kormány repülőgép-nyahajót kért a gibraltári angol flottaparancsnokságtól az eltűnt spanyol oceánrepülőgép hathatósabb kutatására. Az anyahajón spanyol hidroplánokat küldenek az Azori-szigetek partí vizeire s ezek a legpontosabban átkutatnák a szigeteket és a szigetek körül elterülő tengerészet.

Madrid, június 25. A kormány tegnap minisztertanácsot tartott, amelyen a reszortminiszterek beszámoltak többek közt az eltűnt oceánrepülőgép felkutatására foganatosított intézkedésekről. Primo de Rivera bejelentette, hogy a király Párisból telefonon érdeklődött a beérkezett újabb hírekről az oceánrepülőgép kapcsolatban.

Páris, június 25. Madridi jelentés szerint a Numancia utasairól még mindig semmi hír. A tengerészeti miniszter utasította a cartagenai bázis több torpedónaszádját, hogy haladéktalanul induljanak utba az eltűnt oceánrepülőgép felkutatására.

„A kisebbségek belpolitikai harccal többet érhetnek el, mint amennyit nekik a békeszerződések biztosítanak”

Benes csehszlovák külügyminiszter nyilatkozata

(Prága, június 25. Az Új Kelet tud.) Abból az alkalomból, hogy dr. Benes a madridi népszövetségi gyűlésen és később a prágai parlament külügyi bizottságában szövegelt a kisebbségi problémát, a „Nase Doba” című politikai folyóirat egyik szerkesztője beszélgetést folytatott a kisebbségek védelmének kérdéséről. Dr. Benes ezúttal is hangsúlyozta régi álláspontját, amely odakonkiúdul, hogy a békeszerződések kisebbségi klauzulái csak minimumát garantálhatják a jogoknak, azonban a kisebbségek az államalkotó többséggel való belpolitikai lojális együttműködéssel elérhetnek sokkal nagyobb jogokat, mint ami ezekben a szerződésekben le van fektetve.

A csehszlovák külügyminiszter nyilatkozatában többek között ezeket jelentette ki:

A zsidó delegáció szerepe

Amikor a béketárgyalások alkalmával szó volt a kisebbségi védelemről, az a vélemény alakult ki, hogy a népek önrendelkezési joga alapján az államalkotó többségnek kötelessége a kisebbségi népekkel szemben bizonyos kötelezettségeket vállalni. A Népszövetség pedig a békeszerződésekben lefektetett alapelvek és kötelezettségek alapján nemzetközi garanciákat nyújt a kisebbségeknek és ezzel is a kisebbségi problémát stabilizálja.

A nemzetközi kisebbségi védelmének eszméje már a háború utolsó fázisában erős propagandával találkozott. A háború végén különböző nemzetközi közületek is szelöltették ezt az ideát, különböző programatikuss javaslatokban és előterjesztésekben. A kérdés nemcsak az amerikaiaknál, főleg Wilsonnal találkozott rokonszenves megértésre, hanem a békekonferencia egyes delegációi is szívesen foglalkoztak ezzel a problémával. Ismeretes, hogy a kisebbségi eszméért egészen különös energiá-

val a nemzetközi zsidó szervezetek exponáltak magukat, akiknek főigyekezte az volt, hogy leginkább a Keleten élő zsidóság számára becsületes megjelölést szerezzenek.

A csehszlovák békedelegáció és köztársaságunk reprezentánsai meg voltak győződve róla, hogy a békekonferencián meg kell oldani a kisebbségi problémát. Masaryk elnök „Új Európa” című könyvében rámutatott arra a kötelességre, hogy a nemzeti kisebbségek érdekeit biztosítani kell és már akkor jelezte, hogy ez nem egyes államok ügye, hanem nemzetközi jelentőségű és átfogó nagy probléma.

„Tulnaggyunk a kötelességeken...”

Már a békeszerződés számára kidolgozott első emlékiratunkban, amikor a német kisebbségi kérdéstről volt szó, szöveletről ezt írtuk: „A csehszlovák köztársaság nemcsak arra hajlandó, hogy elfogadja azokat a nemzetközi kötelezettségeket, amelyeket a békekonferencia a kisebbségek érdekeinek megőrzésére rá ró, hanem még ennél is tovább akar menni...”

A csehszlovák delegáció általában soha nem agaszkodott a kisebbségi problémának a békekonferencián való nemzetközi szabályozása ellen. Már azért sem, minthogy csehek és szlovákok nagy tömegekben élnek a köztársaságon kívül eső területeken és nekünk érdekünk volt, hogy a kisebbségi klauzulákat ezek is élvezhessék. Csehszlovákia a békeszerződésben lefektetett kisebbségi kötelezettségeket, — azok alapelveit szövegerint szövegét és tartalmát — felvette a köztársaság alkotmányába és igyekszik saját belső kisebbségi politikájában tülnemni a vállalt kötelezettségeken. De természetesen, hogy tiltakozik és a jövőben is tiltakozni fog, hogy az eddigi nemzetközi kötelezettségek kibővítsenek.

A komplikált probléma

A jövőre nézve megállapíthatom, hogy a kisebbségi problémának újra való szabályozása és megváltoztatása hosszú idő kérdése. Egyelőre a kisebbségeknek nem szabad figyelmen kívül hagyniuk a következőket: 1. Minden ország kisebbségének helyzete más természetű, sőt egyazon ország különböző nemzeti kisebbségei lényegesen különböző pozíciók fölött rendelkeznek. Olyan tény ez, amivel minden realpolitikusk számíthatnia kell. 2. A kisebbségek általános helyzete szorosam összefügg az ország és az illető kisebbség politikai, kulturális és gazdasági értelemével. Összefügg továbbá azzal a politikai és alkotmányos rendszerrel, amely az illető országban érvényben van. Ez pedig azt jelenti, hogy a kisebbségi probléma nem olyan egyszerű, nem lehet generálisan elintézni, mint ahogy azt különböző propagandisták szeretnék.

Százszázalékos lojalitást!

A kisebbségeknek kötelességük mindenekelőtt százszázalékos lojalitást tanúsítaniok saját államukkal szemben. A kisebbségek nem kaphatják meg a nemzetközi garanciák maximumát és az ugynevezett egyenlőséget és igazságot, hanem csak egy minimális jogot arra, hogy kulturális és politikai életüket fejleszthessék. Minden további vívmányt csakis belpolitikai harccal és tekintet nélkül a nemzetközi fórumra, küzdhetnek ki maguknak. Politikai concessiókat politikai pártok csakis belpolitikai küzdelemmel és belpolitikai együttműködéssel érhetnek el. Epen ezért mindig is amellett voltam, hogy Csehszlovákia egyik jelentős kisebbsége, a németiség dolgozzon együtt a kormánypártokkal és vegyen részt a kormányzatban. En mindig a német és cseh egyetértést propagáltam és amíg élek, dolgozni fogok ezért az eszméért.

ól azt hiszem, platformon, de ifikálás. Nem kormánypárt álljalni a nagy klatásért és a emény nagy nban az az ntheti tár Poincaré hely- sileg tamo-

eményről, a tásáról és un Reynald sze- ndotta:

ányt az a kö- zolnt többsé- atásától függ, a fogja keny- . Ennek meg-

ak aktivitá- alszástól ki-

hogy az an- nagyományai- rnyváltozást- n, hogy a le- erélyesebben sokat a Nép- szszakán. Eb- szemben ta- reinország és állásponttal,

ést csak a ásával haj- tani.

az új angol tivá váljék,

ldául Mus- lje magát knek.

nem egyszé- gy egy nagy yett inkább mint a fegy- stb. leznek a ponton is ni az Egye-

azt hiszem, nia, amíg az politikájának mutatkozhat-

a — ény.

gyermek- és kör- szakára a papirosba ában ne u az erős ó szemét. eslegessé

Opál

szés sze- b fény- z a lámpa pát, egy egyesít vével kel- yt áraszt.

Négy lista veszi fel a küzdelmet Erdélyben a zürichi Cionista Világkongresszus delegetusválasztásaira

(Cluj-Kolozsvár, június 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma este járt le a Cionista Világkongresszus választásaira való jelölés határideje. Erdélyben előreláthatólag négy lista indul a küzdelembe. Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetséget az eladott sékelek arányszáma szerint négy rendes és négy pótledegátus illeti meg. Jelölő listát nyújtott be a Klal-cionista-párt, amely közös listát állított fel a Mizrachival, a Hitachdut-munkáspárt, a Barisszia és a revizionista-cionista párt.

A listák névsorát beérkezésük sorrendjében itt adjuk:

I. számú Klal-Mizrachi lista

Dr. Fischer József
Nuszbaum Sámuel (Nagyvárad)
Vermes Ernő
Dr. Halberg Gyula

Pótledegátusok

Dr. Deutsch Mór (Lugos)
Eliezer Perlman (Jeruzsálem)
Fischer Lipót
Dr. Fried Ábrahám (Sziget)

II. számú Aviva-Barisszia lista

Dr. Weiszburg Chaim
Gizskalay János
Gottlieb Józsefné
Tihanyi Dezső

Pótledegátusok

Noszán Mór
Kasznár Ernő
Hirsch Simon
Feiler Pál

III. számú Hitachdut lista

Dr. Kohn Hillel
Dr. Hamburg József
Löwy Lipót (Hátszeg)
Dr. Szónyi Géza

Pótledegátusok

Dr. Krausz Mór (Marosvásárhely)
Dr. Kohényi Rezső (Nagyvárad)
Leichtmann Andor
Dr. Herskovits Ferenc

IV. számú Revizionista lista

Jabotinszky Wladimir (Jeruzsálem)
Zwi Levanon (Jeruzsálem)
Dr. Ábrahám Józsefné (Petrozsény)
Dr. Wolfgang v. Weisl (Bécs)

Pótledegátusok

Dr. Fried Andor (Bethlen).

Az Uj Kelet hivatott tollakból ismertetni fogja az egyes pártok kongresszusi programját, hogy a választások előestéjén az erdélyi sékelfizetők tiszta képet tudjanak alkotni maguknak a különböző

pártok célkitűzéseiről.

Mai számunkban az alábbiakban a Mizrachival egyesült klal-cionistáknak és a Hitachdutnak programját adjuk. A programok közlését holnap folytatjuk.

Milyen programmal mennek a kongresszusra a klal-cionisták

Irta: Dr. Fischer József

Ha a jelek nem csalnak, úgy az idei világkongresszusi választások alkalmával fog lezajlani az első komoly választási küzdelem az erdélyi cionizmus táborában. Sokan vannak, akik a cionizmuson belül való pártokra tagozódást kársonak és elhibáztatnak tartják. En nem osztom ezt a véleményt. Én a fejlődés örömdetes jelének tartom, hogy tízéves munka után, ime, Erdélyben is eljutottunk oda, hogy a kongresszusi választások eleven és létkető érdeklődést váltanak ki az erdélyi cionistákban és a pártok teljes harci vértességgel vonulnak fel, hogy a maguk speciális szempontjait minél szélesebb körben érvényre juttassák. A pártok szerinti differenciálódás, ha annak alapja komoly elvi és világnézeti felfogásokban gyökeredzik, csak az egészséges fejlődési folyamat jelének tekinthető, amely nem veszélyezteti a szervezet egységét és oszthatatlanságát. A veszély csak akkor lép fel, ha az elvi alapról személyi, vagy hatalmi momentumok területére siklanak a pártok, mert ez a szervezet atomizálásához, széthullásához vezet.

A mostani kongresszusi választásnál, a dolog természeténél fogva az általános cionisták, az ugynevezett klal-cionisták is, külön listával indulnak a választási küzdelembe. Koalícióra csak egyetlen cionista párttal, a mizrachistákkal léptek, akiknek politikai programja az országépítés legtöbb vonatkozásában meg egyezik a klal-cionistákéval. A cionizmus eltelt harminc éve alatt a klal-cionisták alkották az országépítő mozgalom felépítésében. Ellenkezőleg, a cionista mozgalom reneszánszát várom tőle. A cionista szervezetet csak egy dolog rendítheti meg, ha meglazul belső egysége és ha kivész belőle az a személytelen idealizmus, amely harminc éven át éllelő ereje volt. Ha a cionisták felelősségük tudatában fogják teljesíteni kötelességüket úgy a Jewish Agencyben, mint a Jewish Agencyen kívül, úgy a Jewish Agency meg fog felelni a hozzáfűzött várakozásoknak és lehetővé fogja tenni, hogy gyorsított tempóban közelítsük meg a cionizmus végső célját: a zsidó államot.

Ami az angol kormánnyal szemben folytatandó politikát illeti, a klal-cionisták a realitások talaján állnak és azt vallják, hogy minden kalandos kísérlet veszélyeztetheti a nagy művet. Azt vallják, hogy a cionista szervezet annál nagyobb nyomattal tudja majd álláspontját érvényesíteni az angol kormánnyal szemben, minél nagyobb tényleges

Ami az angol kormánnyal szemben folytatandó politikát illeti, a klal-cionisták a realitások talaján állnak és azt vallják, hogy minden kalandos kísérlet veszélyeztetheti a nagy művet. Azt vallják, hogy a cionista szervezet annál nagyobb nyomattal tudja majd álláspontját érvényesíteni az angol kormánnyal szemben, minél nagyobb tényleges

Ami az angol kormánnyal szemben folytatandó politikát illeti, a klal-cionisták a realitások talaján állnak és azt vallják, hogy minden kalandos kísérlet veszélyeztetheti a nagy művet. Azt vallják, hogy a cionista szervezet annál nagyobb nyomattal tudja majd álláspontját érvényesíteni az angol kormánnyal szemben, minél nagyobb tényleges

Ami az angol kormánnyal szemben folytatandó politikát illeti, a klal-cionisták a realitások talaján állnak és azt vallják, hogy minden kalandos kísérlet veszélyeztetheti a nagy művet. Azt vallják, hogy a cionista szervezet annál nagyobb nyomattal tudja majd álláspontját érvényesíteni az angol kormánnyal szemben, minél nagyobb tényleges

teljesítményekre mutathat rá Palesztinában. Egész természetes, hogy a klal-cionisták a legerélyesebben követelik, hogy az angol kormány szigorúan tartsa be a mandátumszerződés előírásait és részesítse aktív támogatásban a zsidó országépítés munkáját. De követeléseik mindig a realitások talaján mozognak és számbavesszük a fennforgó erőviszonyokat, amelyeknek figyelmenkívül hagyása katasztrófális következményekkel járhat. Tisztában vagyunk vele, hogy a jelenlegi világpolitikai konstelláció közepette csakis Anglia támogatásával valósíthatjuk meg a nagy művet és ezért arra törekszünk, hogy nyílt és gerinces politikánk mellett Angliához való viszonyunk minél bensőségesebb legyen.

Az országépítés szociális vonatkozásait tekintetében a klal-cionisták ideálja is az, hogy az épülő zsidóországból lehetőleg kiközösöböltessenek azok a szociális igazságtalanságok és osztályellenetek, amelyek az európai államok belső életét olyan nyugtalanná és bizonytalanná teszik, hogy a palesztinai zsidó munkásság életműveje a lehető legmagasabbra emeltesse és a zsidó önmunka lehetőleg a termelés minden ágában megvalósuljon. Ugyanakkor azonban nem tévesztik szemelőt a magántőke nagy jelentőségét az országépítés fellendítésében és mindent el fognak követni, hogy a magántőke vállalkozási kedvét Palesztinában fokozzák.

Az országépítés közvetlen problémái mellett a klal-cionisták nemkevésbé fontos feladatnak tekintik a galutbeli zsidóság nemzeti regenerálását és kulturális nevelését. Új és aktív szellemet akarunk bevinni a cionista mozgalomba, amely alkalmas arra, hogy ismét elinduljon meghódítani a zsidó szívet. Erős a hitünk, hogy el fog jönni az idő, amikor az egész zsidó nép egyesülni fog a cionizmus gondolatában. Ez a cél azonban csak akkor érhető el, ha egy erős és egységes cionista front küzd érte.

A mostani világkongresszus fordálpontot jelent a cionizmus történelében. Aki azt akarja, hogy a harminceves cionista munka kontinuitása meg ne szakadjon, aki azt akarja, hogy a cionista gondolat változatlan tisztaságban megőriztesse, aki azt akarja, hogy Palesztina minél előbb és minél szélesebb körben zsidóvá legyen, aki azt akarja, hogy a cionista politika veszedelmes mellékvágányokra és kalandokba el ne tévedjen, az a mostani választás a klal-cionista listára fogja leadni szavazatát.

A munkáspártok a XVI. cionista kongresszuson

Irta: Dr. Kohn Hillel

A cionista munkáspárti frakciók különös súlyt fektetnek arra, hogy az idei kongresszuson minél nagyobb mandátumszámmal jelenhessenek meg. A két nagy esemény: az angol munkáspárt kormányrajutása és a Jewish Agency létrejöveje két irányban váltja ki a cionista baloldali aktivitását. Egyfelől orvoslást kell keresnünk a kongresszus azokra a sérelmekre és bajokra, melyek a palesztinai munkásságot az utóbbi években érték, másfelől részt kell vennie annak az iránynak a kijelölésében, mely a Jewish Agencyvel induló új rezsim politikai, szociális és közgazdasági berendezkedését meghatározza.

Ami a palesztinai munkásság sérelmeit illeti, utalunk az elmúlt évek alatt reája oktrojált bérharcokra, munkákizárásokra, valamint azokra a mellézzésekre, melyek a zsidó munkásságot érték a magánvállalkozóknál, ültetvényeseknél, Rotschijd-koloniákon — csupán azért, mert emberségesebb bért és életstandardot követelt magának, mint az arab. Ezek a sérelmek annál igazságtalanabbak, mert az elmúlt évek krízisében és gazdasági káoszában a zsidó munkásság önfeláldozó magatartása, alkalmazkodóképessége mentette meg a helyzetet az összeomlástól. Csak egy pillantás az 1925-1929. évi cionista

Grand-Hotel
BUCURESTI

A legmodernebb kényelemmel felszerelve. — Fördőszobák, gőzfűtés, lift, telefonok, rádiószalon, olvasóterem és fodrászműhely. Bár-Buffer.

Rendkívül leszállított szobák!

Amerikai mintára férfiföltöny vasalás 15 perc alatt 30 Lei Czinknél, Cluj.

Házilag készült
Szóda
jó, tiszta,
1 liter. Lei
Főlrak
Emil Schu
CLUJ

Nőié

bevételekre és látjuk az alapok stagnálásából, hogy a polgári cionizmus semmivel sem fokozta teljesítőképességét az általa kreált, kispolgári negyedik alijah megmentésére. A kiegyensúlyozást a palesztinai munkásság nélkülözése tette lehetővé.

A legaktuálisabb sérelem az, hogy az angol közigazgatás, mely különösen a konzervatív rezsim alatt a legritvialisabb spórolással és kimondottan éhbérendszerevel végezteti beruházásait, Palesztinában a zsidó munkásságot a közmunkáknál mellőzni igyekszik, mert üzleti számításait jobban megtalálja a legsötétebb gyarmati viszonyok között kezelt arab-fellah munkással.

Ezek ellen a sérelmek ellen a cionista munkáspártok a legerélyesebben kell, hogy fellépjenek a kongresszuson és csak természetesen, hogy az angol kormányzásban beállott változások folytán a legalkalmasabbak is ezen követelményeknek érvényesítésére. Az elpolgárisodott és spettybükt cionista szervezet amúgy is elég szervilis és gerinctelen volt az angol kormányzással szemben és az eddigi passzivitást a cionista baloldal kell, hogy megváltoztassa.

Ami már most a jövő irányának kijelölését illeti a Jewish Agency bevonásával kapcsolatban, egyetemes célkitűzésé kell tenni, hogy Palesztina egy szocialista felépítésű ország legyen. A Jewish Agency békét fog hozni az országnak, ez a töke azonban nem üzletel, hanem csakis közösségi szempontoktól kell, hogy vezesse magát. A palesztinai termőföld nacionalizálása a már meglévő mezőgazdasági telepítések és gazdálkodási formák továbbfejlesztése, az ország fejlődésével kapcsolatosan keletkező gazdasági konjunkturáknak kellő időben a köz érdekében való monopolizálása (ami pl. a földvásárlások tekintetében sajnos már el lett mulasztva) és sok ehhez hasonló követelmény képezi a Hithadut cionista munkáspárt programját. De mivel a mai parlamenti életben az ily követelmények nemcsak a bennük rejlő morális erőre, hanem számbeli erőre is kell, hogy támaszkodjanak, ezért a pártot a kongresszusra meg kell erősíteni, ami kifelé is — az angol politika új irányára tekintettel — a cionista mozgalom egyetemes érdeke.

Az utóbbi időben sok diskuszió tárgyát képezi az angol és palesztinai munkásság egymáshoz való relációja. Kétségtelen, hogy igen nagyjelentőségű Palesztina fejlődésére a beállott változás, de a konkrétumokat be kell várunk. Az angol szocializmus egészen speciális előttünk, kedvezőtlen kormányzati viszonyok között élő közép-európaiak előtt, kik csakis radikális változásoktól remélünk újat, előttünk a MacDonald-i szocializmus jobboldalinak látszik. De mégis szocializmus szíves, puritán, céltudatos és sok konstruktív elemmel van gazdagítva. Maga MacDonald az új és szocialista alapon épülő Palesztinának barátja.

Ez a mérsékelt munkásvezér, akinek minden szava a polgáriassággal érintkező konstruktív megnyilatkozás, akinek palesztinai utijegyzetei bibliai vonatkozásokkal és lírai hangulatokkal vannak telítve, mégis a következő képmény szavakkal zárja le egy palesztinai munkáslapban közölt nyilatkozatát: „Ha önöknek sikerülni fog országukat a megrontó kapitalizmustól megóvni, úgy nemcsak a saját szerencséjüket fogják megalapítani, hanem példát fognak nyújtani az egész világnak is”.

„Ez az a pont, amelynél egyetlen szocialista sem alkuszik: a kapitalista mentalitás elítélése. Mig azonban a fennálló országokban, ahol a kapitalizmus berendezkedett, ez ellen a mentalitás ellen a harci eszközök hosszú sorá-

val lehet küzdeni — kezdve az elásztikus reformizmustól egészen a hajthatatlan osztályharcig — addig egy újonnan épülő országban, mint amilyen Palesztina, csak egy igaz megoldás lehet, melynek speciális zsidó nemzeti jelentőségét a nemzsidó MacDonald is megérezte — ez: szocialis felépítés útján megelőzése minden osztályellentétnek. Nevetséges diolog akár kapitalizmust, akár osztályharcot importálni egy ilyen parányi országba. Dolgozni

és élni akarunk; otthon kívánunk teremteni és nem egy új harcot.

Ezzel a felfoggással indulunk a XVI-ik cionista kongresszus választására. Jó ómennek tekintjük, hogy a Jewish Agency bevonulását megelőzte az angol munkáspárt kormányrajutása. Reméljük, hogy az erdélyi progresszív cionizmus támogatni fogja a Hithadut-ot a választáson, mert ez a párt a becsületes palesztinai államépítés igazi letéteményese.

„A CFR csak úgy menthető meg, ha bérbeadják” — mondja Garoflid volt földmivvelésügyi miniszter

(Bucuresti-Bukarest, junius 25. Az Uj Kelet tudósítójától). Constantin Garoflid volt földmivvelésügyi miniszter, akit a kormány támogatásával választottak meg szenátornak és aki a kormánypárthoz igen közel áll, feltűnést keltő cikket írt az „Argus” című lapba a CFR-ről. Garoflid megállapítja mindenekelőtt azt, hogy a CFR a politika szerencsétlen beavatkozásának köszönheti, hogy ennyire siralmas helyzetbe jutott. Foglalkozik ezután az államvasutak autonómiájáról szóló új törvényvel, amelyet most szavazott meg a parlament. Megállapítja, hogy az autonómia papíron megvédi ugyan a CFR-t a politikai befolyásoktól, de ki-

jelenti, hogy nem fognak olyan céljellemezek akadni az országban, akik ezt az autonómiát a gyakorlatban is meg tudják valósítani. Ezen ezért Garoflid kijelenti, hogy a CFR csak úgy menthető meg, ha bérbeadják.

Garoflid igen érdekesen indokolja meg indítványát, amely máris nagy visszhangra talált politikai körökben és a sajtóban egyaránt.

A volt földmivvelésügyi miniszter szerint az államvasutak tíz-tizenkétfélmilliárd lejcs budgetjét minden politikai párt fel fogja használni választási célokra és a hozzá közelálló gazdasági intézetek kiélegítésére. Garoflid rámutat ezután arra, hogy az államvasutak kifogástalan

működéséhez az ország vitális érdekei vannak kötve. Nemzetvédelmi szempontból is elkerülhetetlenül aktuálissá vált a CFR megszervezése. A magánvállalatok jó menetét biztosítja az, hogy vezetésükben az érdekek érvényesüljenek. A CFR-nél az új autonómia sem tudja garantálni azt, hogy az igazgatónak és a tisztviselők az intézmény érdekeit tartásuk szemük előtt. Garoflid megállapítja, végül, hogy a kormány nem mer a bérbeadás egyetlen helyes megoldásához nyulni, ám a körülmények erre kényszeríteni fogják. „Csak ne legyen túlságosan késő” — fejezi be feltűnést keltő cikkét Garoflid.

A Zsidó Parlamenti Klub Maniunál tiltakozott a kultusz törvénynek a zsidó felekezetekre sérelmes módosítása ellen

(Bucuresti-Bukarest, junius 24. Az Uj Kelet tud.) Amint már tegnapi számunkban megírtuk, az államrend ellen izgató papok büntetésével kapcsolatos javaslatokkal egyidejűleg Vlad kultuszminiszter meglepetésszerűen a zsidó hitközségek belső életét súlyosan érintő, a régi kultusz törvényt módosító törvényjavaslattal is terjesztette a kamara elé, ami ez ügyben a legsürgősebb és legerélyesebb intenciókat tette szükségessé. Ez ügyben ma délután Maniu Gyula miniszterelnököt többtagú zsidó delegáció kereste fel. A küldöttség tagjai Niemerowr főrabbi, szenátor, a Zsidó Parlamenti Klub képviselőiben Fischer József dr., Fischer Tivadar dr., Landau parlamenti képviselő; a fővárosi zsidó hitközségek képviselőiben a Berkovici fivérek, So-

lomon gyógyszerész és az UER részéről Fildermann voltak.

Niemerowr főrabbi ismertette Maniu miniszterelnököt a kultusz törvénynek ama módosítást kívánt két pontját, amely módosításokat a romániai zsidóság a maga részéről sérelmesnek tart.

— A törvényjavaslat — mondotta Niemerowr főrabbi — oly mélyen nyulnak bele a zsidó hitközségek szervezetébe, hogy azokra a multakban még nem volt példa. A zsidó kultusz szervezet a zsidóságnak legbelsőbb ügye amelyben a végső szót kizárólag a zsidóság van hivatva kimondani. Ezzel szemben az történt, hogy Vlad kultuszminiszter a zsidóság képviselőit meg sem hallgatta és ugyszólván a parlament az talára esempészte a két sérelmezett pon-

tot.

Maniu miniszterelnök válaszában kijelentette, hogy az egyetlen szempontja ebben a kérdésben az, hogy minél nagyobb teret kell adni a vallásszabadság érvényesülésének és valószínűnek tartja, hogy Vlad Aurél kultuszminiszter is ugyanezen az elképzelések irányították javaslatnak elkészítésében. Amennyiben a zsidóság bármilyen okból sérelmesnek tartja a javaslatot, természetesen panaszaikat a legnagyobb megértéssel fognak találni. Kéri, hogy a delegáció keresse fel Vlad kultuszminisztert is.

A delegáció ennek alapján esütörtökön felkeresi a kultuszminisztert is, aki előtt szintén ismertetni fogják a zsidóság álláspontját ebben a kérdésben.

Miért volt drága és rossz a gyufa?

Milliók gépek rozsdásodtak a raktárakban és gyufagyári munkások gyomlátk az igazgató ur diszkertjét

(Bucuresti-Bukarest, junius 25. Az Uj Kelet tud.) A svéd gyufatröszt képviselői a elmúlt héten az országba érkeztek, hogy a romániai gyufagyárakat, nevezetesen a bukaresti, kolozsvári és temesvári gyárak vezetését átvegyék. Néhány nap óta folyik az átadás és az átvétel művelete. A bukaresti lapok jelzése szerint a gyufatröszt képviselői ez alkalommal néhány épületes megállapítást tehettek arra vonatkozólag, hogy milyen gazdálkodás folyt esztendőknön keresztül a R. M. S.-nél.

A bukaresti gyufagyár átvétele alkalomával ugyanis kiderült, hogy a Vilorosszén levő gyár udvarán egy deszkával fedett helyiségben egymás hegyérőhátára halmozva egész sor új, használatlan, de máris berozsdásodott gép fekszik. A gépeket Malcevi vezérigazgató rendelte, a gyufagyártási üzem racionalizálá-

sa céljából és az államnak igen sok milliójába kerültek. Hónapok óta ott rozsdáztak a deszkahelyiségben anélkül, hogy a kutya is gondolt volna felhasználásukra. Egy másik raktárban egy ugyan- csak új „Studebaker” gyártmányu autót találtak összetört karosszériával. Az autót nemrégén vásárolták 800 ezer lejért s néhány napi használat után a sofför, vagy inkább egy amatőr autóvezető nekivezetve a bukaresti sosszé fának.

A gyár közvetlen közelében egy hektár kiterjedésű kert terül el. Közepén pedig teljesen izoláltan emelkedik egy új épület. A kertben néhány tucat gyufagyári munkás dolgozott állandóan a burjánzó eltávolításán. A magános villát egy Bunesu nevezetű ifjú mérnök lakja, aki az elmúlt évben került ki az iskola padjai közül. A villa ugyancsak az ál-

lam költségén épült fel és eredetileg másfélmillióba került. Az első tervek szerint a villát Agripa Popescu-nak, az RMS volt vezérigazgatójának kellett volna laknia, aki nem volt melegegdeve sem a belsejével, sem a külsejével a vilának és félmillió lejes befektetéssel azonnal változtatásokat eszközöltet rajta. Az új lakó beköltözésé ujjabb félmilliót emésztett fel, de ezt a belyeggyártási költségek számláján könyvelték el.

A bukaresti sajtó, különösen pedig a Curentul, élénken kommentálja a svéd gyufatrösztnek ezeket a megállapításait. Mindencsere nem érdektelen tudni azt, hogy miért volt esztendőknön keresztül rossz a romániai gyufa és hogy miért kellett a gyufagyártást minden rentabilitása mellett idegen kézre adni.

Házilag készíthető

Szóda viz

jó, tiszta, olcsó.
1 liter. Lei: 3.50

Főlerakat:
Emil Schuszter
CLUJ.

Női és férfiruhákat vegyileg fest, tisztít Unió Cluj

ty-
zus
ra Paleszti-
hogy a klak-
követelik,
goruan tartsa
előírásait és
asban a zsidó
De követelése
án mozognak
go erőviszo-
menkívül ha-
vetkezőnyek-
nk vele, hogy
konstelláció
ámogatásával
nyvet és ezért
lt és gerinces
ához való vi-
ebb legyen.
vonatkozásai
k ideálja is
szágpól lehe-
ok a szocialis
tárvellentők,
k belső életét
bizonytalanná
ekvésüket ké-
dó munkás-
magasabbra
nka lehetőleg
megvalósul-
nem tévesztik
jelentőségét
ében és min-
gy a magán-
Palesztinában
problémái
kévébő fon-
galutbeli zít-
it és kultu-
atív szellemet
mozgalmaba,
y ismét elin-
ló sziveket,
jönni az idő,
egyesülni fog
Ez a cél
el, ha egy
front küzd
us forduló-
történetében.
harmineceves
ása meg ne
hogy a cio-
tisztaságban
ja, hogy Pa-
él százszaza-
n, aki azt
politika vesze-
kalandokba
ni választá-
fogja leadni
szuson
sság sérel-
t évek alatt
a, munkás-
ra a mellő-
nunkásságot
ál, újítvé-
kon — esu-
ebb bért és
gának, mint
annál igaz-
ejmült évek
zában a zsi-
magafartá-
mentette
lástól. Csak
évi cionista
Cluj.

SPORT

Bécsi csapat Temesváron. Szombaton és vasárnap újból külföldi vendége lesz Temesvárnak. A bécsiek egyik legismertebb együttese, a WAC, a bajnokság harmadik helyezette, játszik szombaton a TMTE-vel, vasárnap a Kinizsi reorganizált csapatával. A bécsiek vendégjátéka iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg a Bánát fővárosában.

A Kadima zászlószentelési ünnepe július 14-én tartja meg a temesvári Banatul-pályán. A zsidó egyesület több neves külföldi futballesapattal áll tárgyalásban és valószínű, hogy a bécsi Hakoah kitiúzó csapatát sikerül lekötöztetni. A futball mellett egyéb sportágak is bemutatásra kerülnek, amelyeknek 130 cserkész fogja megadni a külső keretet.

Banatu—Romania. A vasárnap nagy eseménye a Romania és a temesvári Banatul bajnoki középdöntőmérkőzése lesz. Bukaresti tudósítónk jelentése szerint ez a mérkőzés Kolozsváron kerül elődöntésre, ami igazságos is, mert a Romania idegenben játszotta az elődöntőt, a Banatul ellenben otthon. A vasárnapi elődöntőre nagy előkészületek történnek és kétségkívül rekordközönség fogja a mérkőzést megtekinteni.

A Haggibbor tenniszserlegéért a szombat-vasárnap kettős ünnepen lesznek a döntő küzdelmek. A kolozsvári egyleteken kívül a NAC csapata fog legteljesebb összeállításában fog küzdeni a remekművi serlegéért és reméli, hogy sikerül is az első évben megnyernie a gyönyörű vándordíjat. — A Calea Victoriei-n levő tenniszpálya előreláthatólag szűknek bizonyul a nagy érdeklődés befogadására, hiszen a most folyó kerületi bajnokságokon is örömmel konstatalható, milyen szép közönsége van nálunk a tenniszsportnak.

A Haggibbor propaganda uszóversenye Nagybanán. A Haggibbor uszószerkesztője felbuzdulva vívóik és tenniszeseik nagy sikerén, az idei évben uszószerkesztője részére gyönyörű programot dolgozott ki. Attól eltekintve, hogy uszók a vidéki vendégegyesületek versenyén mind meg fognak a startnál jelenni, elhatározta, hogy július havában az ugyanez időre eső „Lyrá” kirándulással kapcsolatban Nagybanán propaganda uszóversenyt és pomériközést rendez. A versenyről legközelebb részletesebb híradást közlünk. Az uszók és polójátékosok minden délután 2—4 óra között Rubin Miksa szerkesztésében jelennek meg annak helyettesénél, Földes Imrénél jelentkezzenek.

Tudnivalók a XVI. cionista kongresszusról

— Harmadik közlemény. —

1. Társasutazás a zürichi világkongresszusra.

Előző közleményünkben hírül adtuk, hogy a XVI. cionista kongresszusra utazó delegátusoknak és vendégeknek a svájci szövetségi vasutak többféle kedvezményt nyújtanak. Híradásunk alapján Erdély és Bánát különböző részeiből számosan bejelentették a Zsidó Nemzeti Szövetségnek, hogy ki akarnak utazni Svájcba. A nagyszámú jelentkezőre való tekintettel legajánlatosabb társasjegyeket venni a svájci határtól. Ha a kiutazó csoportban legalább nyolc személy vesz részt, 20 százalékos engedményt kapnak a személyvonatokon és 50 százalékos engedményt a gyorsvonati díjtöbbletből. A menetdíjkedvezmény személyvonatokon is 50 százalékgig terjedhet, ha minél többen utaznak együtt. Értésülésünk szerint a Bánáthól körülbelül 15, Kolozsvár vidékéről is mintegy 10 vendég utazik

Az Ön Sékele döntheti el

Palesztina jövőjét.

Zürichbe, de más vidékekről is készülnek a kongresszusra utazni. Valamennyi kongresszusra utazónak meg kell szereznie az ingyenes svájci vízumra jogosító igazolványt, amely a Zsidó Nemzeti Szövetségnél (Cluj, Str. Baron L. Pop 10.) megrendelhető felbélyegzett válaszborték ellenében. A társasutazás résztvevői a határnál csatlakozhatnak a kiutazó delegátusokhoz.

2. Kongress-Zeitung.

A XVI-ik cionista kongresszus ideje alatt újból meg fog jelenni a „Kongress-Zeitung”. A „Kongress-Zeitung” csak korlátozott példányszámban jelenik meg és Erdély részére összesen 100 példányban áll rendelkezésre. Mindenkinek sietnie kell tehát a „Kongress Zeitung” megrendelésével, amelynek előfizetési díja 130 lej.

A kongresszus ideje alatt a következő kiadványok jelennek meg: Az Executiva, a Keren Hajesszód és a Keren

Kajemet Lőjiszráél jelentései, valamint a kongresszus gyorsírói jegyzőkönyve. Ezeknek a kiadványoknak az ára a „Kongress-Zeitung”-gal együtt 525 lej.

Az összes kongresszusi kiadványokat kérjük a Keren Kajemet Lőjiszráél utján (Cluj, Str. Baron L. Pop 10.) megrendelni.

3. A „Haloam” kongresszusi számai.

A zürichi világkongresszus ideje alatt a cionista világszervezet héber nyelvű lapja, a „Haloam” hetenként kétszer fog megjelenni, nagyjából terjedelemben. Összesen hat kongresszusi számot fog a Haloam kiadni, köztük egy igen gazdag Herzl-számot. A hat kongresszusi szám előfizetési ára 3 angol shilling, amely összeget a megrendeléssel egyidejűleg kell beküldeni, vagy átutalni a következő címre: Administration „Haloam” London, W. C. 1, Great Russel Street 77.

Közgazdaság

A Berliner Tageblatt cikke Románia agrárviszonyairól

Berlin, június 25. A Berliner Tageblatt tudósítójától igen érdekes cikket közöl Románia agrárviszonyairól kapcsolatban a kisajátított földek eladási tilalmának felfüggesztésével, és a mezőgazdasági hitelintézet létesítésével. Ami az agrárreformot illeti, a cikkíró megállapítja, hogy az 1920. évi reform — néhány állami vagy magánkézben levő mintagazdaság kivételével — a nagybirtokot megszüntette és az ezáltal nyert területeket az állam igen alacsony áron a parasztnak adta el.

A felosztás igen célszerűtlenül történt és csak egészen kezdetleges szociális célokat tartott szem előtt,

legelsősorban azt, hogy az Oroszországból jövő irányokat ellensúlyozza. Ennek a hibának messzeható hátrányai mutatkoztak. A földhöz jutott parasztnak nagyrésze ugyanis technikai eszközök és ismeretek, valamint anyagiak hiányában nem tudta a földet úgy megművelni, hogy eladásra is termett volna gabonája. Románia mai kereskedelmi mérlege ennek az egyoldalú és elcsúszt

reformnak a következménye. Szükségesnek mutatkozik az agrárreformot revidálni. Ezt a revíziót jelenti a törvénynek az a javaslata, amely a parasztbirtokokat mentesíti az eladási tilalom alól és hetvenöt hektárig megengedi a közbirtokok létesítését. Ez új fejezetet jelent Románia mezőgazdaságában, mindazonáltal meg kell várni a javaslat társadalmi és mezőgazdasági kihatását. Annyi bizonyos, — mondja a cikkíró — hogy a javaslat elősegíti majd a mezőgazdasági proletariátus kifejlődését.

A javaslattal szerves összefüggésben áll

a mezőgazdasági hitelbank

megteremtése. Hogyha az agrárreform módosításra szorul, nem utolsó helyen az okozta, hogy Romániának eddig fejletlen mezőgazdasági hitelszervezete volt. A szóbanforgó törvényjavaslat gyökeres változásokat rendszeresít, amennyiben hiteletet nagyobb összegben és hosszabb időre tesz lehetségessé. A hitelek elsősorban mezőgazdasági

üzemek részére szólnak, de mezőgazdasági technikai célokat is szolgálhatnak. A bank valószínűleg a mezőgazdasági szövetkezetek központjával fog együttműködni és egyrészt a parasztnak gépek, trágya használatára, vagyis intenzívebb művelésre készíti, másrészt a termelés eladását szervezi.

Fontos a kormányának az a célja, hogy külföldi tőkének megengedi, hogy érdekeltséget vállaljon,

még pedig rögtön a bank megalapításánál. A cikkíró megállapítja, hogy ez a két javaslat egészen új utakat nyit meg a romániai mezőgazdaság előtt.

Módosítják a kényszerregezési javaslatot Bukarestből jenuk: A kamara törvénykezési bizottsága tegnap vette tárgyalás alá a kényszerregezésről szóló törvényjavaslatot. A bizottság a következő módosításokat eszközölte a javaslaton: a 2. pontot így szövegezték meg: kényszerregezést köthet az a kereskedő, aki iparát 3 évre gyakorolja, bejegyzett cég van és könyveit szabályszerűen vezeti. A 3. szakasz szerint ki vannak zárva a kényszerregezésből azok akik már vétkes bukásban mondattak ki bűnösöknek. A bizottság ma folytatja a javaslat tárgyalását.

Uj fordulat a Banca Franco Romana ügyében. A Banca Franco Romana ügyében a Banca Nationala, Banca Marmaroseh, a Banca de Credit és a Banca Româneasca megbízottai értekezletet tartottak és elhatározták, hogy a banknak csak akkor nyújtanak hitelt, ha moratóriumkérését visszavonta. A bank igazgatósága viszont erre csak akkor hajlandó, ha a betétesek megfelelő deklarációt írtak alá amellyel közvetlen moratóriumot engedélyeznek a kamatokra.

Elkészült az új vámtarifa. Bukarestből jelentik: Az új vámtarifa elkészült. Madgearu ipar- és kereskedelmi miniszter kijelentette, hogy a vámtarifa életbeléptetésének időpontja még nincs megállapítva, de a legközelebbi időn belül megtörténik ebben a kérdésben is a döntés.

Módosítják a vasut szállítási tarifáját. Bukarestből jelentik: A taxálás alá eső áruk belföldi szállítási tarifájában a CFR vezérgazgatósága fontos módosításokat eszközölt. Ezek a változások a próbálás végett a tegnapi nap folyamán lettek a CFR vezérgazgatósága elé terjesztve. Az új tarifa összhangban lesz a készülőben levő vámtarifával, amelyen jelenleg a kereskedelmi és iparügyi minisztérium dolgozik. A szállítási tarifa életbeléptetésének időpontjáról a CFR vezérgazgatósága fog dönteni.

Hirdessen az „Uj Kelet”-ben

TÖZSDE

Valutapiac 1928 június 24 (Rador)

DEVIZÁK	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	Newyork
		Nyitás	Zárlat						
Zürich	3245—3245	—	—	49150	3241	1108750	13689	6497750	1925
Newyork	16820—16820	51985	51925	2506	16815	57360	71140	337975	—
London	81735—81735	252050	2520	12384	81675	278125	344950	163825	48482
Páris	659—659	2033	2032	—	659	2244	2783	132285	39087
Milano	882—882	271950	271875	13880	88150	3001	37225	17685	52532
Prága	49950—49950	1539	1539	—	49863	169825	210637	—	29626
Budapest	2932—2932	906550	906150	—	2932	—	12395	583	—
Belgrád	297—297	913	913	—	297	10075	124962	593	176
Bukarest	—	30850	308	1515	—	34025	42210	203	5925
Varsó	10—10	582550	5826	—	19	6430	7974	37850	—
Bécs	2363—2368	706	7306	—	2368	8050	—	474174	—
Berlin	4019—4019	1239250	12402	—	418	136865	16371	8037	—

Száz lej árfolyama: Zürich (utó) 308, Páris 1520, Budapest 34025, Bécs 42210, Prága 200325

SZÍNHÁZ — MŰVÉSZET

Hány évesek a filmsztárok?

Egy indiszkrét bécsi könyv adatai

Bécs, június 25. A filmsztárok intimitásai a nagyközönség állandó érdeklődésének tárgyai világszerte. Ezt a konjunkturát használta ki most egy bécsi könyvkiadóvállalat, amely vaskos könyvet adott ki a film nagyságairól. A könyv indiszkrét adatokat tartalmaz arról, hogy az egyes sztárok hol és mikor születtek. Ime néhány ilyen adat:

John Barrymore, Newyork 1886; Elisabeth Bergner, Bécs 1898; Clara Bow, Brooklyn 1906; Lon Chaney, Colorado-Springs 1883; Bánky Vilma, Budapest 1903; Charlie Chaplin, Páris 1889; Jackie Coogan, Los Angeles 1914; Korda Mária, Budapest 1896; Lil Dagover, Jáva szigete 1897; Douglas Fairbanks Denver 1884; John Gilbert, Logan (USA) 1895; Greta Garbo, Göteborg 1902; Lillian Gish, Springfield 1902; Lillian Harwey, London 1906; Brigitte Helm, Berlin 1908; Emil Jannings, Newyork 1885; Harold Lloyd, Nebraska 1893; Adolf Menjou, Pittsburg 1890; Colen Moore, Port-Buron 1902; Pola Negri, Bronberg 1897; Asta Nielsen, Kopenhága 1883; Ramon Novarro, Mexikó 1899; Mary Pickford, Kanada 1893; Henny Porten, Magdeburg 1890; Putty Lia, Budapest 1900.

A könyvből megtudjuk azt is, hogy több neves filmszínész felesége, akik azelőtt szintén filmszínésznők voltak, visszavonultak, mivel hollywoodi szokás szerint a házastársak nem játszhatnak együtt és a filmgyárak még sohasem adtak ugyanabban a filmben szerepet mindkét házastársnak. Így visszavonult Gussy Holl, Emil Jannings felesége, lemondott a filmzéséről Mildred Dawis, Harold Lloyd felesége, végül Doris Kenyon, Milton Sills felesége, Douglas Fairbanks és Mary Pickford még sohasem játszottak együtt egy filmben.

Beszámol a vaskos kötet a filmsztárok házasságairól és válásairól is. Így John Barrymore-éról megírja, hogy most nősült harmadszor, Adolf Menjou viszont már három feleségétől elvált és a negyediket néhány hónap előtt vezette oltárhoz, Harry Liedtke, ha a könyv adatai megfelelnek a valóságnak, már hét feleséget konzumált.

A Nemzeti Színház és a Román Operaheti műsora:

Szerda, június 26: Traviata.
Péntek, június 28: Szóktetés a szerajból.
Vasárnap, június 30: Napasta. (Utolsó előadás)

Az előadások kezdete este 9 órakor. A bemutatót kivéve, minden előadásban a népszerű helyseregek érvényesek.

MOZI

GRAND

kerti mozgó műsora a városháza udvarán
Szerdán 9 órakor: Harold Lloyd egyetlen ideai slágerfilmje: a Gyáva hős. Három órán át tart kacagás.
Csütörtök 9 órakor: Harold Lloyd egyetlen ideai slágerfilmje: a Gyáva hős. Három órán át tartó kacagás.

CORSO-filmszínház műsora:

Szerda, 5, 7, 9 órakor: A szerelem szimfóniája. Főszereplők: Vivian Gibson, I. Livescu, A. Critico, I. Petrescu. Előjáték: Paramont világhírű.
Csütörtök 5, 7, 9 órakor: Csárdáskirályné. Kálmán Imre örökszép operettje. Főszereplők: Lane Haid, Oscar

Marion, Rádai Imre. Előjáték: Szenzációs Ufa világhírű.
Szombat 5, 7, 9 órakor: Csárdáskirályné. Kálmán Imre örökszép operettje. Főszereplők: Lane Haid, Oscar Marion, Rádai Imre. Előjáték: Szenzációs Ufa világhírű.

zaciós Ufa világhírű.
Szombat 5, 7, 9 órakor: Csárdáskirályné. Kálmán Imre örökszép operettje. Főszereplők: Lane Haid, Oscar Marion, Rádai Imre. Előjáték: Szenzációs Ufa világhírű.

A GYERMEK

Irta: WSJEWOLOD IWANOW

A szélesvállú, hatalmas fiú két szemmel szemmel néztek körül.

— Asszonyok dolga, mi közünk hozzá...

— Természetes...

— Hogyha asszony etetné, biztos, úgy megerősödne, hogy a bárányhúst is falná.

— De most itt vagyunk és nincs asszony!

Selivanov külön tanácskozára kéréste a többieket és kijelentették:

— Még sem járja, hogy egy kis gyermeket elpusztulni hagyjunk, úgy mint egy állatot. Hiszen igaz, az apja burzsu volt, de a gyermek. Ugye? ... Elvégre a gyermek mégis csak ártatlan.

A katonák igazat adtak neki.

Mit tehet arról a gyermek, hogy az apja burzsu volt. A gyermek ártatlan!

Drevessinin felkacagott.

— Elj és gyarapodj! Nőj nagygyá és majd föl fogsz repülni egészen a holdig. Felrepülsz az aranymezőkre.

A többiek azonban nem nevettek vele együtt. Afanassi Petrovics erre felemelte öklét és kiabált.

— Te egy javithatatlan dísznó vagy. Az egyetlen, aki röhög ezen az eseten. Egyik lábáról a másikra ugrált, a karjával hadonászott. Hirtelen ordítani kezdett.

— Tehenet neki! Tehenet szerzünk a kölyköknek.

Egyhanguan visszhangzottak a többiek:

— Elpusztul, ha nincs tehén.

— Természetesen tehent kell adni neki. Tehén nélkül eleped a szomjuságtól.

Afanassi Petrovics teljes határozottsággal jelentette ki:

— Megyek és hozom a teheneket, gyertek gyerekek!

Drevessinin gunyosan megzavarta:

— Az Irtishez megy? Lebjasziba?

— Az Irtishez? Minek olyan messzire? Megyek és odalovagolok a kirgizekhez.

— Majd kapsz tőlük, azt hiszed, tehent a teleszkopért? Eridj, te jötevé! Afanassi Petrovics feléje ugrott. Ordított.

— Kutya fajzat, mindjárt lekenek neked egyet!

Miután egymást kölcsönösen összezúzták, Selivanov, akit a csapat első emberének tartottak, megzavarta őket.

— Csönd legyen!

Azután szavaztak. Drevessinin, Afanassi Petrovics és még hárman a kirgiz falvakba lovagolnak és innen egy tehent hoznak. Ha lehetséges, esetleg kettőt, vagy akár ötöt, minthogy a szakácsok is panaszkodtak, hogy kifogyott a huskésztőlük.

Felakasztották puskáikat, kirgiz sapkákat nyomtak fejükbe, hogy messziről kirgizeknek látszanak.

— Isten veletek!

A gyermeket bepólyázták egy takaróba és egy kocsi alá helyezték az árnyékba. Mellette egy fiatal fiú ült, aki időtöltésből revolveréből egy bokor felé lövöldözött.

4.

Ti örömtelen, mongol homoksvatagok!

Kövek, kék sziklák gonosz arculatu kövei a pusztaságnak!

Az oroszok átlovagolnak a sivatagba. Éjszaka.

A homoksvatagok valóságos perzselnek. Az aszott fű szaga terjeng a levegőben.

A kirgiz falvakban a kutyák megugatják a holdat és a sötétséget.

A sötétségben viszont a farkasok

ugatják meg az éhséget és a halált.

A kirgizek elmenekültek a halál elől. De vajon lehet-e a marhákat is elkérgetni a halál elől?

A kirgiz falu felől trágyaszagot hoz a szél. Azonfelül savanyított tejnek a szagát. Már látni lehet a tábori tüzet és körülöttük a sovány, éhes kirgizgyermeket.

A gyermekek mellett hegyesbajszú kutyák, kiállott bordákkal. A katonák megállottak egy pajta mögött. Hirtelen ropogva beletűztek a tábor tűzbe.

A kirgizek felugrottak és ijedten kiabáltak:

— Ui-boi! ... Ui-boi, ak-kysyl urus! ... Ui-boi! ...

Felugrottak a lovakra, mintha a lovak éjjel-nappal állottak volna ott felnyergelve. A sivatag szinte mennydörgött. A nádas felől mintha vadkacsák kiáltottak volna:

— Ai-ai! ti vörös, ti fehér oroszok! Ai-ai!

Csak egy ószszakállu lovas zuhant le fejével a nagy üstbe, amit felborított. Összegegte magát és tompa hangon felordított. Mellette egy kutya húzta be farkát.

A kancák vékony hangon nyerítettek. Ijedten, mintha farkas támadott volna rájuk, bujtak egymáshoz a juhok. A tehének kínosan fújtak.

A kirgiz asszonyok, mihelyt meglátták az oroszokat, letérdeltek a pokrócokra.

Drevessinin utálatosan felnevetett.

— Hol vannak a lovak? Adjátok elő a lovakat.

Hirtelen meglátta a tejeskannákat, mire sietve odalépett és tábori üvegjét megtöltötte tejjel. A borjuk gyorsan odaszaladtak a tehének enlőhöz és mőhön szívták az életet.

— Nézd csak, milyen éhesek ezek az állatok.

Drevessinin elzavarta a teheneket. Afanassi Petrovics körülnyargalta a falut és Drevessininhez tért vissza.

— Ejnye, most jutott az eszembe, hogy el kellett volna hozni valami sajtárt.

Odament a posztóstrákhöz. Megragadott egy fadarabot, a tűzbe tette és ennek világítása mellett kereste a sajtárt.

Az egyik kezében tartotta a fáklyát, a másikban revolvert szorongatott. De sajtárt nem talált. Mindenütt kirgiz asszonyok heverték. A gyermekek pedig ordítottak.

Afanassi Petrovics nagyon megharagudott és egy fiatal kirgiz asszonyra ordított:

— Sajtárt adj elő, te pogány óda! Sajtárt!

A kirgiz asszony sírva fakadt. Kinyitotta koftáját, ledobta és odanyújtotta.

— Nesze, itt van, vedd el!

Mellette egy rongyokba bugyolált gyermek sirdogált. A kirgiz nők velük együtt sírtak.

— Nesze, vedd magadhoz! ...

Afanassi Petrovics melléhez kapott boldogan füttyülte fogai között:

— Ahál! ... Itt a sajtár! Gyorsan, gyorsan.

— Nem megyek, nem megyek! — kiáltott a nő, akit felhajtott a nyeregbe.

— Ne jaggass! Fogd be a szádat! Ha sajtár nincs, jó lesz te is.

És magával vitte a kirgiz asszonyt. Ő maga is beült a nyeregbe, átölelte az asszonyt és odaügetett társaihoz.

(Vége következik).

Isr. Cultusgemeinde Deta.

Konkurs.

In der hiesigen isr. Cultusgemeinde ist die Stelle eines Zeitgemässen Cantors, der zugleich Schachat Ubdok Wkore und der auch den Religionsunterricht leiten kann pro 1-sten August 1929 zu besetzen. Reflectanten die die nöthigen Befähigungszeugnisse besitzen und mittleren Alters sind, mögen sich melden. Gehalt nach Übereinkommen. Nur die Berufenen werden zum Probevortrag zugelassen und den Acceptirten werden die Reisespesen vergütet.

Das Präsidium.

Deta, Im Juni 1929.

SZABÓ IMRE
uti jegyzetei

AZ UJ BALKÁN

a közeli napokban megjelenik.

A Balkán népei a béke tizedik évében

A balkáni zsidóság az új világhelyzetben.

Besszarábia, Bukovina, Erdély, Dobruza, Orománia, Bulgária, Törökország, Jugoszlávia, Görögország.

Ara 220 lei.

Előjegyzéseket elfogad az Uj Kelet könyvosztálya

SZERKESZTŐ
Ejelt tele
KÁDÓHIV
ST.
ELŐZET
Egész
Félév
Negye
Egy hóna

X. évfolyan

1929 Jun

* 5689

„Bérbe a vas

Constantin Ga
nygi miniszter
ban a CFR-ről,
ianvasutak hely
jesz és az új tör
szavaztatott me
tonómiajának b
nem ígér csakn
Az új törvény
biztosítja a CF
mondja Garofli
zés szerint a n
mindenkori kor
irányelveket sz
tarifát érintő k
minisztériás ki
a specialisták b
nécsra hárul. A
nére is reményl
tot, nem hiszi,
ven sikerülni fe
tetni a ma urak
kat. A törvény
roffid. — de ha
olyan acéljellen
lesznek arra, ho
tűből eleven va
van az a korlá
utak 10-12 m
fogja pártélok
roffid odakonkl
csak úgy ment
ják. És ezt is m
Bérbeadni a C
Európa igen sok
gánkezekben a
indítvány elhar
vüli jelentőség
Tudni kell ugya
is, mint többsz
egy is, mint a g
legalaposabb is
foglal el az ors
sági életében. E
azonban ki az
mények szürke
nemzeti paarszt
nátusba s a ve
nizstert szoros
kormány több
amelynek vezet
napvilágot látot
a külügyminisz
tulajdona és a
áll a krományh
Mint mondottu
is eredeti. De m
ajtok mögött ke
ez a gondolat, a
cionalizmusnak
ált atmoszférája
riasztotta Romá
meg tudta akad
műbbecket is ab
államvasutak tr
ső konkveneciá
berek. De Garofl
volt a bátorság
nyával nyiltan
volt földmívelés
pontja világos.
az adminisztráci
Mihalache mond
menti beszédében
helyett sziveseb
a CFR-t egyedü
mentheti meg. A
tendő leforgása